

دەستدرېژى سېكىسى

سنوورى دياردەو قەيران

دەبەزىنەت

بەرتۆبەرايەتتى گىشتى نەھىشتى
توندوتىژى: لە پارىژگاكانى ھەولير
۷ و دەۋك ۱۳ و سلىمانى ۲۵ ھەرەھا
لەگەرەمىيان دوو تاوانى دەستدرېژى
سېكىسى لە ماۋى سى مانگدا نەنچامدراۋە

وہزارەتى ناوخۇى بەرىتانيا: لەسانى
رابردوودا ۱۱۴۴۱ ھالەتى دەستدرېژى
سېكىسى بۇ سەر ئافرەتان روويداۋە كە
بەبەراورد لەگەل پىشتەر ۳۰٪ رىژەكەى
بەرز بۆتەۋە.

دەستدرېژى
سېكىسى بەرامبەر
بە ئافرەتان و مندالان
بۆتە تابۇيەكى مەترسیدار
و زۆر جار قوربانىيانى ئەم
دياردىيە ناچارن بە درېژى تەمەتپان
ئەو نەپىيە پې ئازارەيان بشارنەۋە. يەككە
لە كىشەكانى بەرچايش لە ناستى جېھاندا
ئەۋبە كە بە ھۆكارى جياۋاز نامارى راستەقىنەى
دەستدرېژى سېكىسى بەرامبەر بە ژنان بلاناکەنەۋە و زۆر
جار رېژى زۆر كەمتر لە روودارەكانى دياردەكە دەخەنەپوو. ھەرۋەھا
زۆرىدى ئەو ئافرەتەنى رووبەرۋوى دەبنەۋە، بەپىئى نەرىتى كۆمەلگەيەك
كە تىنيدا دەژىن، تاۋانەكە لە لاي پۇلىس ئاشكرا ناكەن
و زۆرىدىان ناتوانن بە ناسانى بۆ تۆماركردنى سكالای
ياساى پەنا بۆ دادگا بېن. گەرچى زۆرىدى
ولاتانى پىشكەوتوو دەزگا و نارەندى تابىەتى
راۋىژكارى و چارەسەرى دەروونىيان بۆ قوربانىيانى
دەستدرېژى سېكىسى داىبن كروۋە، بەلام لە زۆرىدى ولاتانى
ناساى و ئەفرىقاىيدا، لە لاين حكومەتەكانەۋە
ئاورپكى ئەوتقۇ لەو دۆخە نەدراۋەتەۋە و
قوربانىيانى دياردەكەش بە ھۆكارەكانى
(پاراستنى ئابرو، راگرتنى پىنگەى
كۆمەلەيتى خىزانى، ترس لە كوشتتپان لە
لاين پىاۋانى خىزانەكەيان و . ھتد) ئەو تارانەى
بەرامبەرىان كراۋە، بە ھىچ جۆرىك ئاشكرا ناكەن.

دەستىرىژى سىكىسى لە بەرىتانيا و كەنەدا و ژاپۇن

بەپپى نامارەكانى ولاتانى كەنەدا و بەرىتانيا لە ھەر (۵-۴) ئافرىدە بە لايەنى كەمەوە يەك كەسىيان لە ژيانى خۇيدا رووبەرۋوى دەستىرىژى سىكىسى دەپتتەوہ. ھەر لەو نامارەدا ھىما بۇ ئەوہ كراوہ كە ۵۹% نى ژاننى ژاپۇن لەلايەن ھاوكارەكانيانەوہ رووبەرۋوى دياردەكە بوونەتەوہ، بەداواداچوونە فەرمىيەكان و نامارەكانى دەزگاكانى حكومى ژاپۇنىش دانيان بەو رىژىبەدا ناوہ. ھەرۋەھا لە ولاتە يەكگرتوۋەكانى ئەمريكادا سالانە نزيكە (۵,۱) ملىيۇن ژن رووبەرۋوى توندوتىژى و دەستىرىژى سىكىسى دەبنەوہ.

رىكخراوى جىھانى (WHO) نامازە بەوہ دەكات كە رىژى ئەم تاوانە بەرامبەر بە كەسانى ژىر تەمەنى ياساى (۱۸سال) ھەرۋەھا كارى زۆرەملى و توندوتىژى جەستەيى و رۇجىيى مىندالان، بەرزىوونەوہيەكى بەرچاوى بەخۇيەوہ بىنيوہ.

وہزارەتى ناوخۇى بەرىتانيا لە نوپىرتىن نامارى خۇيدا ئاشكارى دەكات كە رۇژانە پتر لە ۳۰ ژن لەو ولاتەدا دەستىرىژى سىكىسىيان دەكرتەسەر، ھەر بەپپى راپۇرتەكەيان لە يەك سالى زايىنىدا (۱۱ ھەزار و ۴۴۱) ئەم حالەتە بۇ سەر ئافرىدتان روويداوە كە بەبەرۋارد لەگەل سالى رابردو ۳۰% رىژەكەي بەرز بۇتەوہ.

دەستىرىژى سىكىسى لە ئەفرىقاي باشور و لىبيا

لە ئەفرىقاي باشور دەستىرىژى سىكىسى بۇ سەر مىندالان بە رىژىبەكى زۆر بەرزدا تۇمار كراوہ و ئەوہش بە قەيرانىكى سەرەكى ئەخلاقى دادەنرنت. بەپپى لىكۇلئەوہيەكى رىكخراوى تەندروسىتى جىھانى، سالانە پتر لە ۲۰ ھەزار سكالالە سەر ئەم تاوانە لە بنكەكانى پۇلىسى ئەو ولاتە تۇمار دەكرىن، كە يەك لەسەر پىنجى

ئەو ژمارەى تاوانە كە بەرامبەر بە مىندالانى ژىر تەمەنى ۱۸ سال دەكرىن. ئەو نامارەش لە دەسالى رابردودا بەرزىوونەوہيەكى زۆرى بەخۇيە بىنيوہ.

كەنالى ئاسمانى BBC لە راپۇرتىكىدا جەخت لەوہ دەكاتەوہ كە لە دەسالى رابردودا رىژى دەستىرىژى سىكىسى بۇ سەر مىندالان ۴۰% بەرزىوتەوہ. ھەرۋەھا ھىما بۇ ئەوہ دەكات، كىچىك كە لە ولاتى ئەفرىقاي باشور لەدايك دەپت، زياتر لە ئەگەرى چوونە بەرخوندىنى، ئەگەرى ئەوہ ھەيە كە رووبەرۋوى دەستىرىژى سىكىسى بىتتەوہ، كە زۆرىبە ئەو كچانە لە توژى ھەزار و كەمداھاتى كۆمەلگەن.

لەلايەكى دىكەوہ زانكۇى ولاتى ئەفرىقاي باشور ئاشكارى كرووہ كە سالانە پتر لە يەك ملىيۇن ژن و مىندال رووبەرۋوى دەستىرىژى سىكىسى دەبنەوہ. لەو ولاتەدا تەنەت كۆرپەلە و مىندالى ژىر تەمەنى شەش سالانىش رووبەرۋوى بوونەتەوہ. ھەر لەو ولاتەدا ۷۰% نى تەمەن گەرەكان و ۸۰% نى مىندالان ھەلگىر قايروسى HIV ئايدىزن.

لىبىياش يەككە لەو ولاتانەى كە لەو رووى تاوانى دەستىرىژى سىكىسى شتىكى لە ئەفرىقاي باشور كەمتر نىيە.

كىتبخانەى ئەنجومەنى پزىشكى وىلايەتە يەكگرتوۋەكانى ئەمريكا ئامارىكى بىلاو كرووتەوہ و تىيدا ھىما بۇ ئەوہ دەكات كە سالانە زياتر لە ۱۴۰ ھەزار حالەتى بىرىنداركردى مىندالانى ژىر تەمەنى ۱۸ سال روودەدات و لە ھەر سالىكىشدا (۷,۱) ملىيۇن دەستىرىژى سىكىسى لە سەرانسەرى ئەو ولاتەدا تۇمار دەكرت. ئەنجومەنى پزىشكانى ئەمريكاش جەخت لەوہ دەكاتەوہ كە سالانە زياتر لە ھەزار مىندال بە ھۇى ئەم تاوانەوہ گىانيان لەدەست دەدەن. دادگاكانى ئەمريكا نامازە بەوہ دەكەن گەرچى تاوانى جۇراوجۇر لەو ولاتە زىادى كرووہ بەلام رىژى تاوانەكە زۆر كەم بۇتەوہ.

دەستىرىژى سىكىسى لە ئوسترااليا بەلجىكا

فەرمانگەى نامارى ئوسترااليا لە راپرسىيەكىدا كە ۶۳۰۰ ئافرىتە تەمەن ۱۸ سال و سەرۋوى ئەو تەمەنە تىيدا بەشدار بوون، دەرەوت نزيكەى ۲/۱۵ يان رووبەرۋوى دەستىرىژى سىكىسى بىوونەوہ، لەو رىژىبەش تەنيا ۱۵/۱۵ يان سكالالى ياساىيان لەسەر تاوانبارەكە تۇمار كرىبو

دادگاكانى ولاتى بەلجىكا رۇژانە پتر لە ۲۰ حالەتى سكالالە سەر ئەم بابەتە تۇمار دەكەن، ۴۵% نى ئەو حالەتەنە فايلەكەيان دادەخرىت و خۇيان بە شىوہى نىوہ كارە وازى لىدىنن. لەو ولاتە تەنەت سوكايتەى و جىنودان دەچىتە خانەى توندوتىژى و سزى ياساى ھەيە.

دەستىرىژى سىكىسى لە ھەرئىمى كوردستان

بىگومان تاوانى دەستىرىژى سىكىسى بە رىژى جىاواز لە سەرلەبەرى ولاتانى دىيادا ئەنجام دەدرت. ھەرئىمى كوردستانىش لەم ئافەتە بەدەر نىيە، بەلام خۇشەختانە بە ھۇى پابەندىبون بە نەرتى كۇنى كوردەوارى و ئەخلاقيات و تايبەمەندى كەلتورى كوردى، رىژى ئەو دياردەبە زۆر كەمە، گەر سەرئىمى نامارى بەرپۇبەرايەتى گشتىي نەھىشتى توندوتىژى لە سى مانگى (ئايارو حوزىريان و تەموز) بدەين، كە بەم جۇرە لىزەدا ئاشكارا كراوہ، دەبىنن بەپپى ژمارەى دانىشتوانى ھەرئىمى كوردستان رىژى ئەو تاوانە بە بەراورد بە ولاتانى دونيا زۆر كەمترە، ئەمەش دەقى نامارەكەى سى مانگى نامازەپىكراوہ.

لەمانگى ئاياردا (۶) كچ دەستىرىژى سىكىسى كراوتەسەريان كە بەمىشپۇبە بووہ.

- ۱) ھەولير (۲)
- ۲) دھۆك (۵)
- ۳) سلىمانى (۹)
- ۴) گەرميان (نەبوہ)

لەمانگى حوزىرياندا (۲۱) كچ دەستىرىژى سىكىسى كراوتەسەريان كە بەمىشپۇبە بووہ.

- ۱) ھەولير (۴)
- ۲) دھۆك (۶)
- ۳) سلىمانى (۹)
- ۴) گەرميان (۲)

لەمانگى تەموزدا (۱۰) كچ دەستىرىژى سىكىسى كراوتەسەريان كە بەمىشپۇبە بووہ.

- ۱) ھەولير (۱)
- ۲) دھۆك (۲)
- ۳) سلىمانى (۷)
- ۴) گەرميان (نەبوہ)

بەپپى ئەم نامارە لە پارىژگاكانى ھەولير ۷ و دھۆك ۱۳ و سلىمانى ۲۵ و ھەرۋەھا لە گەرميان دوو تاوانى دەستىرىژى سىكىسى لەماوہى سى مانگدا ئەنجام دراوہ، گەرچى لە رووى نامارەوہ ھەرئىمى كوردستان بەردەوام بەر پەخسەى ھەمەلايەنى ناوخۇ و دەرەوہى ولات كەوتوۋە، بەلام چەند سالىكە گرنكى بەو بوارە دەدرىت و چاوەروانىش دەكرى كارى جددىترى بۇ بىكەن.

تېببىنى: بۇ نامارەكانى دەستىرىژى سىكىسى لەو ولاتانەى كە وەك نمونە لىزەدا ناويان ھاتوۋە، زانىارىيەكان لە ۱۳۴ سەرچاوە وەرگىراوہ، دواسەرچاوەش نامارى بەرپۇبەرايەتى گشتىي نەھىشتى توندوتىژى لە ھەرئىمى كوردستانە كە بە ھۇى زۆرپوونى سەرچاوەكان لەسەر مالىپەرى گولان www.gulan-media.com دانراوہ.

ئافرىقىدا ئىككى ئەتراپتىكى دەمەكچىلىك ئەلايەن شەھىرىدا كەمەكچىلىك ئەلايەن شەھىرىدا كەمەكچىلىك

رۇزى ۲۰۱۲/۷/۱۸ لە گەرەكچىلىك شەھىرى ئەتراپتىكى بە ناۋى (س ك) كە دايمىكى دوو مىندال بولۇپ، ئەلايەن شەھىرىدىكى بە ناۋى (ق ع) بەدەمەكچىلىك كۆزىدا. گەرچە دادۇرى لىكۇلىنەۋە لەو تاۋانە، فەرمىنى دەستگىر كەمەكچىلىك تاۋانبارەكەمەكچىلىك دەركردۈۋە، بەلام تا ئىستىبا كۆزەكە دەستگىر نەكراۋە، لەبەر ئەۋەدى بە پىپى زانىيارىيەكان بۇ دەۋەدى ۋلات ھەلەلەتۈۋە.

تاۋان و توندوتىشى كەمەكچىلىك ئە ناۋ ئەندامانى كۆمەلگەدا لەو رۈۋە رابگرن، گەرەرتىن كۆسپ بۇ كىژو كۆپكەش كە يەكتىران بەكەۋتە بەردلى يەك ئەۋەسە لە روۋى جەستەبى و رۇجىيەۋە گەشەيان نەكردىنست، خۇ ئەگەر بە تەۋاۋى گەشەيان نەكردىنست، روۋى ھەر يەكەيان بۇ چىژو ەرتىن لەۋى تر ۋەردەگەپى و رەنگە پى بە پى ناستى خۇپەرسىتى و خۇۋىستى لايەكەيان جۇرىك لە ناچىگىرى دوست يىت و بال بىكىشىت بۇ ئەۋەدى جۇرىك لە ھەستى قەربوۋ كەردنەۋە لە لاي كەسكى تر بدۇزىتەۋە كە ئەم بە نىۋە سروسشەكەمەكچىلىك خۇى بىزانىت و پىۋىستى بە باۋەش پىدا كەردنى يىت، زۇرىەى جارىش لەبەر ئەۋەدى لەم كۆمەلگە چەپنراۋانەدا خۇشەۋىستى نىۋان دوو رەگەزى جىۋاۋ بە ھەموۋ نامراۋەكانى كە لە دەۋرۋەرى مەۋقەدا بە ئايىن و پەۋرەدەۋە راگەياندىشەۋە ھەر لە مىنالىيەۋە لە مەۋقە ھەرام دەكەرت، ئىتەر بى وىستانە ئەم ھەۋە بۇ باۋەش پىدا كەردنى ئەۋ رەگەزى بەرانبەر لە جىياتى خۇشەۋىستى رۇجى دەپتە خۇشەۋىستەكى جەستەبى و بىر كەردنەۋە لە سىكس بى گۇنداۋە پەرنىسپ و بەھاكەنى كە ئەۋ سىكس بە پىرۇزى لە چۈرچىۋە خىزان بە رەۋا دەزائىت، واتە رۋانگەمە سۆزدارى مەۋقە دەپتە پەلە دوو لە برى ئەۋەدى پەلە يەك يىت، لىرۋە دراما تراجىدىيەكان تۇمار دەكەرن، رۋوداۋە راستەقىنەكەمەكچىلىك درامى ئەمجارەشمان كە لە بەرۋەبەرايەتى نەھىشتى تاۋان لە ھەۋەلەنر ۋەرمانگرتۋە، برىتەبە لە كۆزىنى (س ك) بە دەستى شەھىرىدا كەمەكچىلىك خۇى و دواتر ھەلەلەنستى تۆمەتبار بەرۋە تۈركىيا، بىگومان ئەمە بەكەمەن درامىۋا دوايەمىنىش نايىت لە كۆمەلگەيەكەمەكچىلىك پەرىتە لە شەكسى خۇشەۋىستى نىۋان ئەۋ ۋن و مەردانەنى تەنبا بۇ پەركەندەۋە دىمەكەمەكچىلىك چىژى سىكسى چۈنەتە ناۋ قەۋەزى زىرپىنەۋە، ئەۋ ۋن و مەردانەنى كە ھەردەم سىكسىيان كەردۋتە خاۋىلەكى قورس و دوايانە بە شانى خۇشەۋىستىدا و بارى شانبان

پاولۇ كۆپلۈ لە ۋتەيەكىدا سەبارەت بە خۇشەۋىستى دەپت (تەنبا بەرەكەۋتەنى دوو كەسى بە رەگەز جىۋاۋ نىبە بەلكو لە باۋەش گەرتى ئەندامە سىكسىيەكانى يەكتەشە بە خۇشەۋىستەۋە)، بەلام لە كۆمەلگەيەكى كۆنەرقايتىف و نەرىت پارنىزى ۋەك كۆمەلگەى كوردەۋارىدا، كاتىك ھەندىك لە ۋن و مەردان ئەم باۋەش بە يەكەكەردنەى ئەندامە سىكسىيەكانى يەكتەرتىران لى دەپتە ئەركىكى پەتى خىزاندارى و ۋەك ماشىنىك بە بى شەۋق و چىژى خۇشەۋىستى رۇجىيەۋە سىكس ئەنجام دەدەن، ئىتەر لىرۋە ھەستە رۇجىيەكەيان بۇ يەكتە تۈۋشى كۆلۈى دىن، ھەر ئەم كۆلۈ بونىيە رەنگىبى ۋاى لە ئافرىقى ۋەك (س ك) كەرتىت، لە دەۋەدى پىۋەندى خىزانى بە دۋاى خۇشەۋىستى رۇجىدا بەگەپت و بۇ باۋەشكى تر جەستەى ئامادە بەكە، چۈنكە ۋا ھەست دەكەت ۋەك كچىك لە شەھەر كەندىدا نىۋە ۋنۋەكەمەكچىلىك خۇى لەۋ پىۋەدا نەبىنۋەتەۋە كە بوۋتە مەردى شەرى خۇى، ئىتەر ئەمەبە ئەۋ كىشەيەكى كە لە زۇرىەى كۆمەلگە مەۋىيەكاندا بە پىۋەندى ناشەرى دەرۋەردىت، لە ھەندى كۆمەلگەشە سزى ياساى بۇ دادەرتى تا رىۋەى فرىۋدان و

**هاوسەرى كوژراوھەكە:
ژنەكەم ھېندەى ھەموو
دنيا خۇشەدوويست
بۆيە دواكارم ياسا سزاي
براكەم بدات**

و پياوان تووشى پەككەوتىن و زوو فېندان و خېرا بەتال بونەو دەكەن، نەبوونى خۇشەدوويستى رۇخىيە كە دىيانكاتە ئەو دوو نامىرەى لە ناو جىگەدا يەكتر بگەوزىتن تەنيا بۆ بەجىگەياندىنى ئەركىكى فەرزبوو لەسەريان و بەس، گىرقى گەورەش لە كۆمەلگەى پياواسالارىدا ئەويە پياو ھەردەم بېھووت بەھىزىت بەسەر ژنەكەيداو ھەموو شىتېكى ژنەكەى بخاتە ژىر رىكىنى خۇيەو، ئەوئەندە دەزانىت ئەم پىئەندىيەى نىوانيان بووتە پىئەندى خاوندارى كىردنى پياو و بەشمەك بوونى ئافرەت، ئەگەر بە شەمەك بوونى ئافرەت نەيىت بەلاى پياوئە بۇجى پياو ئامادىيە پارە بداتە ئافرەتى لەشرفۇش لە پىئەندى دامىرەكەئەويەكى خۇيدا لە كاتىكدا خاوتىرتىن و جوائىرتىن ئافرەت ژىتتىسى، بۇجى بە دواى پىئەنى تردا دەگەرېت لە كاتىكدا ئاسوودەرتىن پىئەنىف پىئەنىفەكەى ژن و مىردايەتسىيە، بۇجى ئەو وزەو تىوانا ھىزرى و ھەستەكى و جەستەيى و مادىيەى كە لە ئافرەتى تردا ئامادىيە سەرفى بكات لە ژنەكەى خۇيدا سەرفى ئاكات و ەك ھاوبەشى راستەقىنەو خۇشەدوويستى خۇى ژيانىكى جوائىر بۆ خۇيان پىكناھىيىت، زۇرىيەى پياوان ئەم گەمەى بال بالىن و چاوا چاوتىنەيان پىئە ناسايىيەو شانازىشى پىئە دەكەن و رەنگە خەلگاتىنك ھەبىن ەك پالەوانىنك نازەدى بگەن و پىئە بلىن يەكوج نىچەزەركەكە!! لە كاتىكدا ئافرەتېنك ھالەتېكى ەك ھالەتە لادەرەكەى پياوى لى ئاشىكرا بىت بە قوربانى گوللەيەكى بگەن و رۇخى لى زوت بگەن، ەك چۆن س ك لە ئاكامدا بە دەستى شووبراكەى رۇخى لى زەفت دەرېت و لە خلتانى خوتىدا دەگەوزىرتىت..

ئەم دراما راستەقىنەيەى لەم رۇژانەدا لە ئافرەتېكى تردا رىسى بۆ بە خورى كرايەو ئەوئەمان پىئە دەلېت كە پىئەيستە ژن و مىردەكان بەرلەوئەى خاوندارىتسى لەسەر يەكتر بگەن ھاوپىسى خۇشەدوويستى يەكتر بىن، دواچار وتەيەكى مايزىل ھس ھەيە دەلېت تەنيا ھەستى ئاسوودەيە لە نىوان دوو كەسى خۇشەدوويستا تىنويەتى سىكس دەشكىيىت نەك سىكس كىردنە پەتتەيەكە، گونجائى تەواويش خۇشەدوويستى دوستى دەكات نەك سىكس كىردن..

**براى كوژراوھەكە:
شووبراكەى و
دوو كەسى دىكە
خوشكەكەمىيان كوشت**

گران كىردو، ئەو ژن و مىردانەى كە لە ھەست كىردن بە تەنيايى خۇياندا ناتوانن ھاوسەنگىيەك لە نىوان ھەستەكانى خۇيان دابىن، لە ئاناگايىدا وا دەزانن ئەو ھاوسەنگىيە تەنيا بە سىكس لەگەل رەگەزى بەرانەىر پىر دەيىتەو، بۇيە چار ھەيە لە بىزارىدا بىر لە كەسىنك زىارت دەكەنەو بۆ پىر كىردنەوئەى دەرفى خالى خۇشەدوويستى خۇيان و وا دەزانن سىكس ئەو دەرفىيان بۆ پىر دەكات لە خۇشەنوئەى، لە كاتىكدا كە بە ھۆش دىئەو تەماشادا دەكەن ھەر رېككەنەستى ئەم چىژەى سىكسە مالىوزانن دەكات و خوتىيان دەخاتە كاسەى كەسانىكى نەرىت پارىزو خۇ بە پارىژەرى راستەقىنە زانى شەرف و كەرامەتەو، لە ولاننىكدا كە ھەردەم تەنەنەت لە سىكسىشدا ئافرەت ژىردەستەو پياو بالادەستە، ھەردەم ئافرەت پىئەى وا بىت بە بەخشىنى ئەندامانى جەستە خۇشەدوويستى دەست بگەوئەى و پياويش پىئەى وا بىت بە دەسبەسەرگرتنى ئەندامە سىكسىيەكانى مىننەوئەى عەشقى ئافرەتەكە دەيىت، بە پىئەى وتەو لىدوانى شايبەتھالەكان (س.ك) شورى بە پياويك كىردو، كە ھەم خزمى يەكتر بوون و ھەم لە منالىيەو ھۆگىرە متوى يەكتر بوونە، كەچى ئەم لىككىزىكى و متوبوون و ھۆگىرە نەيتوانىو لە ناو سنورى ھاوسەرايەتيدا گەشە بە خۇشەدوويستى نىوانيان بدات، مىژوويەكى پىر لە گومان و ئاشىكرا بوونى چەند پىئەندىيەكى (س.ك) بە پياوانى ترەو تۇمار بوو لە نىوانيان جارىك پىئەندى ئاشەرى بە پياويكى دراوسى و جارىك بە خزمىكى ترو جارىك بە كەسىكى غەوارەو تا واى لە مىردى س ك كىردو زوو زوو مال بگوازىتەو لەم گەرەك بۆ ئەو گەرەك تا چارەسەرىك بۆ ئەم كۆلۇيەى ھاوسەرەكەى بلۇزىتەو و لە پال خۇيدا ئاسوودەى بكات، چ بە ھوكى ھاوخوتى خزمەتتەيان و چ بە ھوكى ئەوئەل لە منالىيەو س ك خۇشەدوويست بوو بە لاي (ج)، بۇيە واى زانويە ئەگەر زۇرتىن كەپەت ژنەكەى خۇى بە رووتى بخاتە پىئەفەوو سىكسى لەگەل بكات ئىتېر تىر سىكس دەيىت و چىتر واز لەو رەفتارى دىئىت كە چاوا بۆ پياوى تر بگىزىت، بىناگا لەوئەى كىشەى ئەم خىزانە زىارت رۇخىيە بوو نەك جەستەيى، ئەم كىشەيەشە وا دەكات ھەموو لىككىزىكبوونەويەكى زىارتى

جەستەيى واى لىبكات لە رووى رۇخىيەو لە مىردەكەى دوورتى بخاتەو، ھەرچى شەوئەك ئەمى بە زۇر بانگ كىردىتە ناو جىگەو بە قەد زەپەيك چىيە ھەستى رۇخى لاي ژنەكەى زىاد نەكردو، بۇشايبەكەى ھەر فراوانتر كىردو، وادىارە جوانى لەشو لارو رووخسار ەك شايبەتھالەكان دەيلىن و باسى لى دەكەن كە س ك زۇر جوان بوو لەمبەرچاوانى پياوان نىچىرېك بوو كە لە ھەولى راويدا بوون، ئەمەش جۇرېك لە ھەستى خۇپەستى لە ناخى س ك رواندىت، چونكە ھەرچى ھاتوۋە قسەى باق و بىرقى بۇكردوۋە لە پىئەرى دامىرەكەويەكى خۇيدا و دواتر پىشى تىكردىت، واتا ھەر ئەوئەندە خۇش وىسترا بىت تا پىئەسە مىكائىيەكەى سىكس كىردنەكەى لەگەل تەواوكرانو دواتر بە جۇرېك لە پىئەرىبوونەو لىئى روانرا بىت، يەكەمىن كەسىش دوور نىيە مىردەكەى خۇى ئەم ھەستەى بەرانەىر ھەسوو بىت و پىئەى وا بوو بىت خۇشەدوويستى بە واتاى بە مولكايەتى كىردن و كۆيە كىردنى جەستەو رۇخى مەعشوقە نەك نازادى پىئە بەخشىنى ھەستەكانى، ھەر بۇيە دواى ئەم ھەموو ئاشىكرا بوون و تەنەنەت گىرانى س ك لە لايەن پۇلىسەو لە شوئىنكى گەشەتبارى و لەگەل پياويكى غەوارەشدا ئەم ھەر دەسبەردارى نەبوو، بەلگەيە لەسەر ئەوئەى ئەم مىردەى زۇر مەنتى بە كەرامەت و كىرپاننى خۇى نەبوو بەلكو ەك زىندەرىكى كۆيەو مولككىكى خۇشەدوويست لە ژنەكەى خۇى روانىو، يان ەك پايىكىلېك ئەگەر كەسىكىش لىئى بدزىت دواتر ئەم دەتوانىت بە دەستى پىئەتەو، بۇيە ھەردەم ئەو رەفتارو كىردەوانەى ژنەكەى فەرامۇش كىردو و پىئەى وابوۋە ھەر دەتوانىت بە ناوچىئەى و سىكس كىردنى بەردەوام لەگەلى بە جىسابى خۇى بىخاتەو سەر پىئەى راست و خىزانەكەى لە دارووخان دەپارېرېت، ھەموو ئامانچىشى لە سىكس كىردنەكانى خۇى لەگەل ژنەكەى خۇيدا دامىرەكەوى ھەزى جەستەيى خۇى بوو نەك پىر كىردنەوئەى ھەستە رۇخەكەيەكانى نىوان ھەردوويەكان، واتە ئەم ژن و مىردە ەك زۇرىيەى ژن و مىردەكانى تر كىشەى خۇشەدوويستىيان لەگەل يەكترە ھەبوو و وايازانىو بە سىكس ئەو خۇشەدوويستى تىر دەكرىت بىچ ئاگا لەوئەى برسى تىر كىردون و رۇژ دواى رۇژ ەك يىگانەى لى كىردون لە بەرانەرى يەكتر، تەنيا بە سىكس كىردن ژن و مىردە نابنە ھاوبەش و ھاوپىيە يەكتر بەلكو گىرنگىدان بە ھەموو ھەست و ئاوات و خەوئەكانى يەكترەو، بە ھەموو ئەو شت و بابەتەنى ئەگەر جىاوازىش بىن تىدا لەگەل يەكتر دۇخىكى وا لە نىوانيان دوست بىت رىز بگىر لەو جىاوازىيەنى يەكتر، نەبوونى ھاوپىيەتەى نىوان ژن و مىردا كە ئافرەتان تووشى ساردى

پياوانى فرەئىش، ناتوانن خىزانى خويان رازى بىكەن

لە گەل بەرزبونەوھى ئاستى خواستەكانى خىزان، زۆرىمى پياوانى
فەرمانبەر ناچارن جگە لەكارى فەرمىسى خويان، كارى دىكەش
بىكەن، تەننەت ھەندىك جارىش بەشىك لەكارەكانيان بۇ مالمەو
دەبەنەو، ئەمەش واىكردووه لە لاىەك پەيوەندىيە كۆمەلايەتتەكانيان
كەم بىيەتەو و لەلايەكى دىكەووش ھاوسەرو خىزانەكەيان ھەست
دەكەن پىشتگوى خراون.

مىزدەكەم لەمالمەووش وەك شوئىتى دەوامەكى كار دەكات

«مىزدەكەم سەررەپاى تەواوبوونى كارەكانى
لە كۆمپانىيا، زۆرجار دواى گەرانهووشى بۇ
مالمەو، بەھەمان شىوئى شوئىتى كارەكەى لە
مالمەووش سەرقالى كارەكانى كۆمپانىيا دەيىت،
ئەووش واىكردووه كەمتر بتوانىن پىكەو قسە
بىكەن». ئەمە قسەى ئاشنا عەلى بوو، ئەو
فەرمانبەرە لەووزارتى كاروکاروبارى كۆمەلايەتى
و بەيئويستى دەزانىت، ھاوسەران زياتر لە ھەموو
شىتەك گزنگى بە مال و مندالىيان بەن، بۆيە دەلەت
«پياو ھەرچەندە سەرقالى كاروكاسىبىش بن، بەلام
ئەگەر ھاوسەرىك ھەست بەو نەكات كە كاتى
ھاتەو مالمەو بە مندالەكانىەو خەرىك يىت و
سۆزىان نەداتى، ئىتر چى بۇ ژنەكەى دەمىنەتەو،
تا لە گەلیدا دابىنىشەت؟».

ئاشنا نكۆلى لەو نەكات كە دابىنەردنى بارى
ئابورى خىزان دژوار بوو، بۆيە سەررەشتىبارى
خىزان بەتايبەتتى توژى فەرمانبەران ناچارن كارى
زياتر بىكەن، بەلام تامازە بەووش دەكات كە نايت
كارى زۆر، لە سۆزى خىزانى كەم بىكەتەو، ئەو
نموونەى بەو ھىنايەو كە «زۆرجار شەوانە بى
ئەوھى دوو قسە بىكەن، دەخەين و سبەى ديسان
كار و ماندووونەكە دووبارە دەيىتەو، بەلام مندال
ئەو نازانىت و چاوپروانى خۆى ھەيە»، گوتىشى
«ھەرچەندە مىزدەكەم ئەو خۆماندووكردەنى بۇ
خىزانەكەمانە، بەلام بەراسىتى من ھەز بەم جۆرە

ئافرەتتەك: تەنيا دابىنەردنى
پارەو داھاتى باش مەرج
نىيە، گزنگە لاىەنى سۆزدارى
خىزانىش لەبىر نەكرىت

**دەروونناسىپكا: كارى زۆرى بى
پشوو پىئوھندىيە رۇخىيەكان
لاواز دەكات و شىرازەي خىزانىش
دەخاتە مەترسىيەوھ**

پروھسى ئابوروييە، ژنى فرمانبەريش ھەيە بۇ ئەھدى بتوانىت پىنگىيەكى ئابوروي بۇخۇي دروستىكات، كارى دووھمىشى ھەيە، ئەھتە چەندان ئافرەت ھەن بەر ژۇر فرمانبەرن و ئىئوران لە مۇلەكان كاردەكەن، ئەمە نىشانەي ئەھويە كە ئافرەتېشمان ھەيە دوو پىشەي ھەيە، نەك تەنيا پىاو >>.

**ھىئانەھوي كارى درەوھ بۇ ئامال سۆزى خىزانى
كەم دەكاتەھ**

لەلای خۇيانەھ توپژەرانى دروونى و كۆمەلایەتى جەخت لەھ دەكەنەھ كە سەرقالبوونى باوكان و دايكان بە كارى درەھوي مال، كارىگەرى نەرىتى لەسەر پەرورەدەكردنى مندال دەيىت، ھەرەھا ئامازە بۇ ئەھ دەكەن كە ھىئانەھوي كارى درەھوي بۇ ئا مال لە لايەن پىاوانەھ، سۆزى خىزانى كەم دەكاتەھ و كىشەشيان بۇ دروستدەكات.

شۇخان كەرىم، توپژەرى دروونى لەسەنتەرى چارەسەرى دروونى، ئەھدى خستەپروو كە سەرقالبى پىاوان بە كارى زۆر و فرە ئىشى، درەنجامى خرابى دەيىت و زۇرجار دەيىتە ھۇي لىكچىچراندنى پەيئەندىيە رۇخىيەكان كە بەختەھرى خىزان دەخاتە مەترسىيەھ، گوتىشى <<بەداخەھ وەك ھەستى پىدەكەيەن بەھۇي سەرقالبوونى پىاوان بۇ پەيداكردنى بۇسوى رۇژانە تارادىيەك دوروكەوتنەھويەك لەئىئوان ژن و مېردەكاندا دروستبوو، جۇرە نەخۇئىندەھ و لىك تىئەگەشىتتىك لەئىئوان ئافرەت و پىاھ ھەستى پىدەكەرىت، بىگومان زۆر لەپىاوان بەھۇي سەرقالبوونىيان بە كارى زۆر يان فرەكارىيەھ، ژنەكانىيان فرامۇش دەكەن، بەمەش جۇرە دوروكەوتنەھويەك لەئىئوان ژن و مېردا دروست دەيىت ئەم گرافتە لە رووى دروونىيەھ ھۇكارىكە بۇ ئەھدى رۇژ لە دواي رۇژ ھەستى ژنو مېردايەتى سارد بىكاتەھ، تەنانەت زۆر جار ئەگەر چارەسەرى نەكەن، گرافتى دىكەش بەدواي خۇيدا دەيىتت و كارىگەرى لەسەر ئاينەدى ھەردووكىيان دروست دەكات، تەنانەت لەھەندىك حالەتدا دەگاتە لىك جىابونەھ>>.

بەپرەي شۇخان بەھىچ شىئەيەك نايىت پىاوان ھاوسەرى خۇيان فرامۇش بىكەن، بۇيە ھەر چەندەش سەرقال بىن بە كارەھ، پىئوستە كە ھاتنەھ بۇ مائەھ گرتكى بە سۆزى خىزانى و پەرورەھدى مندالى خۇيان بەھن، بەتايىتەتى شەوان پىئوستە گافتوگۇ بىكەن، بۇ ئەھدى لە ناخى يەكدى بىگەن.

**بارى ئابورويى كوردستان لە گەشەكردنەيە
ھەلى كار زۆرىوھ**

ئارام عەزىز، وەك پىسپۆرىنى ئابوروي، ھىئا بۇ ئەھ دەكات كە خرابىيى بارى ئابوروي، خىزاندارەكانى ئەم ولاتە ناچار دەكات كە پەنا بۇ دوو كار بەرن، گوتىشى <<بىگومان كۆمەلگەي كوردەھوي لەرووي ئابوروييەھ لە قۇناغىكى ئىنتىقالىدايە، لەبەر ئەھدى كۆمەلگەي تىئە ھەتا سالانىك لەمەويەسر كۆمەلگەيەكى كشتوكالى جووتىيارى بوو، دواتر ھەنگاوى بەرەھ كۆمەلگەيەكى سۇشالىستى نا، وەك خۇشمان دەزانىن لەدواي سالى ۱۹۹۱-ئەھ كۆمەلگەكەمان بوو كۆمەلگەيەكى ھەزار، بەھۇي تەر ئابلقە ئابوروييە توندەي بەسەرىدا سەپابوو، بەلام ئىستا بارى ئابورويى كوردستان لە گەشەكردنەيە ھەلى كار زۆرىوھ>>.

ئەھ ئابورويىناسە جەختى لەھەكردەھ كە ھەرىئى كوردستان بەرەھ كۆمەلگەيەكى سەرمایەدارى خۇرئاوايى ھەنگا و دەيىت و چەندىن پرۇژەي جۇراوجۇر كراونەتەھ كە داھاتى تاكەكەسيان زۆر زيادكردوو، بەھەمان شىئە پىداويستىيەكانىشيان

**ئابورويىناسىپكا: ھەرىئى
كوردستان بەرەھ كۆمەلگەيەكى
سەرمایەدارىي خۇرئاوايى ھەنگا
دەيىت**

زيادى كردوو، ئەمانە ھەموى ھۇكارن بۇ ئەھدى كە كۆمەلگە گۇرانكارى بەسەردا يىت، وەك باسىكرد خالىكى دىكە ئەھويە كە لە كۆمەلگە سەرمایەدارىيەكاندا كارو چالاکى و ھەلى كار زۆر زياترە لە كۆمەلگە سۇشالىستىيەكان، ھەرەھا زيادبوونى پىداويستىيەكانى ژيان و ھەنگاوانان بەرەھ خۇشگوزەرانىي ژيان كارىگەرىي زۆرى كردۆتە سەر گرانوونى ژيان و گوزەرانى تاك، بۇيە زۆرىيە ھەرە زۆرى پىاوان بۇ پەيداكردنى پىداويستىيى ژن و مندالەكانىيان پەنا بۇكاركردنى زيادە دەبەن، لە زۆرىيە بارەكاندا پىاوا رۇلى دووكارى دەيىتت ھاوكات بەپىچەوانەشەھ بەشىك لە ژنانىش پەنا بۇكارى دووھ دەبەن و دەيئە ھاوكارى مېردەكانىيان، ئەمە ھەنگاوىنى گرتكى

**كۆمەللىنىشكا: سەرقالبوونى باوكان
و دايكان بە كارى زۆر لە درەھوي
مائەھ، كارىگەرىي نەرىتى لەسەر
پەرورەدەكردنى مندال دەيىت**

**پىاويك: مووچەي فرمانبەرى
پلە نزم كەمەھ لەگەل خەرجىي
ژيان ناگونجىت بۇيە پەنا بۇ
كارى دووھمىش دەبەين**

كارانە ناكەم، چونكە ئەھە راسستە پارەھ داھاتى باشى پەيداكردوو، بەلام ئەھە ماناي ئەھە نىيە كە گرتكىي بە تىئەش دەھت چونكە تەنيا دابىنكردنى پارەھ داھاتى باش مەرج نىيە، بەلكو گرتكى پىاوا لايەنى سۆزدارىي خىزانىشى لەبىر نەكات>>.

**خواستى خىزانەكان بەرەھ بۇتەھوي پىاوا ناچارە
ھەلى زياتر بەت**

ھىرۇ ئىسماعىل، خۇي فرمانبەرەھ رايوايە ژيان وای لىئەتوھ كە دەيىت ھاوسەران پىكەھ سەرجاھوي داھاتىيان ھەيىت، بۇ ئەھدى بتوانن خواستە سەرتايىيەكانى خۇيان و خىزانەكەيان دابىن بىكەن، ئەھ دەيىت <<خواستى خىزانەكان بەرەھبۇتەھ، بۇيە بەتايىيەتى پىاوا ناچارە ھەلى زياتر بەت>>، جەختى لەھەش كردوو كە سەرقالبى ھاوسەرەكەي بە كاروكاسىيەھە كارى نەكردۆتە سەر پىئەندىيەكانىيان، گوتىشى <<پىاوهكەم كەسىكى زۆر ماندوونەناسە، ئىئوران كە دەگەرىتەھ، مەن و مندالەكان دەبات بۇ پارك و مۇلەكان، لەوئىش پىكەھە كاتىكى زۆر خۇش بەسەردەبەين و دواتر دىئەنەھ مائەھ، بۇيە دەتوانم بلېم سەرقالبى مېردەكەم بە كاروكاسىيەھە ھىچ كىشەھ گىروگرتىكى بۇ دروست نەكردوون>>.

ھاوسەرەكەم وەك ھۇتېل سەرىي مائەھ دەكات

سىما كەمال، لە پەيمانگەي نايىيانان مامۇستايەھ ئامازە ھەھ دەكات كە دوو كارى يان چەند ئىشى پىاوان جگە لە ماندووبوونى خۇيان كىشەش بۇ خىزانەكەيان دروست دەكات، پىاويك كە بەياني تا درەنگانى شەھ لە درەھوي مال كار بىكات ھىچ كاتى بۇ خىزانەكەي نامىنىت. گوتىشى <<ھاوسەرەكەم بەيانيان نان دەخاتو بەپەلە خۇي دەگۇرىت و راستەھو خۇ دەپوات، تاوھكو بانگى عىشا ناگەرىتەھ، شەوانىش ئەھەندە ماندووه خەھ دەبىاتەھ، بەمەش پىدەنگىيەكى تەھواو مائەكە دادەپۇشىت و ھىچ كاتىك بۇ گافتوگۇ كردنى ئىئانمان نامىنىت، بۇيە دەكرى بگوترت وەك ھۇتېل سەرىي مائەھ دەكات>>.

ھەمىد مەھمود، فرمانبەرەھ و ئىئارتىش دووكاندارە، ئەھ يەكىكە لەھ سەدان ھەزار فرمانبەرەھ كە ناچارن دوو كار بىكەن، ھۇكارى ئەھ دوو كاركردنەشى بۇ كەمىيى مووچە دەگەرىتەھ دەيىت <<مووچەي فرمانبەرى پلە نزم كەمەھ لەگەل خەرجىي ژياندا ناگونجىت. ھەمىشە ھاوسەرەكەشم دەيگوت مووچەت كەمەھ بەشمان ناكات، لەبەر ئەھە بىرم لەھە كردوو كە كارىكى دىكەش بىكەم، ئەھە بوو دووكانىكەم دانا>>.